

Aika: 3.5.2019 klo 8.15-10.15

Paikka: Tampereen kaupunkiseutu, kokoushuone Valimo, Kelloportinkatu 1 B

Osallistujat:

Yli-Rajala Juha	konsernijohtaja	Tampere, pj.
Auvinen Oskari	kaupunginjohtaja	Kangasala, 2. vpj.
Joensuu Jaakko	kansliapäällikkö	Pirkkala

tilalla:

Niemi Olli	hallintojohtaja	Pirkkala
Kuusisto Juha	kaupunginjohtaja	Orivesi,
Linnamaa Reija	strategiajohtaja	Tampere
Nurminen Mikko	johtaja	Tampere

Hirvonen Tuomas	vs. kunnanjohtaja	Vesilahti
----------------------------	------------------------------	----------------------

Rämö Heidi	kunnanjohtaja	Lempäälä
-----------------------	--------------------------	---------------------

tilalla:

Auvinen Kari	talousjohtaja	Lempäälä
Sorvanto Jarkko	kaupunginjohtaja	Ylöjärvi, 1. vpj.
Väätäinen Eero	kaupunginjohtaja	Nokia

Nurminen Päivi	seutujohtaja	esittelijä, TKS
Pohjonen Juhani	seutusihiteeri	sihteeri, TKS

Kutsutut:

Lyly Lauri	seutuhallituksen pj.	Tampere
Alanen Pekka	hallituksen puheenjohtaja	Business Tampere
Mäkinen Pasi	hallituksen jäsen	Business Tampere
Salonen Hannu	hallituksen jäsen	Business Tampere
Airaksinen Harri	toimitusjohtaja	Business Tampere
Aalto Marja	lentoliikennejohtaja	Business Tampere klo 8.15-8.45

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

67 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO	3
68 § KUNTAJOHTAJAKOKOUKSEN JA BUSINESS TAMPEREEN HALLITUKSEN VUOROPUHELU	4
69 § TIEDOKSIANNETTAVAT ASIAT	9
70 § SEURAAVAT KOKOUKSET	10
71 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN	11

67 § AVAUS JA EDELLISEN KOKOUKSEN TÄYTÄNTÖÖNPANO

8.15-8.20

Muistio 18.4.2019, liitteenä.

Asia	Toimenpiteiden eteneminen	Vastuu
Toisen asteen ammatillisen koulutuksen reformi ja Tredun tilan- nekatseus	Tredun toiminnasta pidetään jatkossa tarpeen mukaan vastaavia katsauksia kuntajohtajakokouksessa.	
MAL4-sopimuksen valmistelu, alustava luonnos	Asia oli seutuhallituksen käsittelyssä 24.4. Valmistelutyöryhmä viimeistelee luonnoksen neuvotteluun 23.5.	
Seutustrategian toteutumisen seuranta vuodelta 2018	Asia on seutuhallituksen käsittelyssä toukuussa.	
Kehyskuntien edustajien nimeäminen työllisyys-, koulutus ja elinkeinorajapintaan rakennettavien palvelu- alustojen valmisteluun	Kehyskunnat ilmoittavat edustajat suoraan osoitteella tuula.mikkonen@tampere.fi	
Seutuhallitus 24.4.	Keskeiset päätökset selostetaan kokouksessa	
Työryhmänostot:		

68 § KUNTAJOHTAJAKOKOUKSEN JA BUSINESS TAMPEREEN HALLITUKSEN VUOROPUHELU
8.15-10.00

Toimitusjohtaja Harri Airaksinen.

KATSAUS SAAVUTETTAVUUDEN KEHITTÄMISOHJELMAN TULOSSIIN JA JATKOSTA PÄÄTTÄMINEN SEKÄ KATSAUS KAUPUNKISEUDUN ELINKEINO- JA KEHITTÄMISPOLITIIKKAAN JA KAUPUNKISEUDUN ELINKEINOSTRATEGIAN PÄIVITTÄMINEN

Lentoliikenteen kehittäminen

Ei niin hyvää ettei jotain pahaakin - Tampere-Pirkkala on vauhdikkaassa kasvussa, mutta lentoyhtiöiden konkurssiaalto kompastuksena.

Vuosi 2018 ylitti sille asetetut tavoitteet matkustajamäärän osalta. Viime vuonna kuljetettiin 228 096 matkustajaa, joka vain oli -0,8 % vähemmän edellisvuoteen nähden. Kansainvälisten matkustajien kasvu koko vuoden aikana oli +1,5 %. Lentoaseman peruskorjaus sulki kentän kesällä kokonaan kuukauden ajaksi, mutta liikenne oli supistettuna heinä- ja elokuun ajan kaikilla lentoyhtiöillä, Ryanair tauotti lentonsa 2kk ajaksi kokonaan. Erityisen suuresti kesätauko osui airBalticin ja Ryanairin tulokseen, koska kesäkausi on niiden korkeasesonkia. Olosuhteet huomioon ottaen matkustajamäärien kasvu muina operaatiokausina oli 11,05 % ja tulosta voidaan pitää erinomaisena. Syksyllä positiivisen sykäyksen vuoteen toivat talvikaudelle jatkava Ryanairin Budapestin yhteys sekä SAS alkava suora Malagan reittilento. Matkustajamäärien kasvu jatkui alkuvuonna 2019 vahvana, ollen tammi-helmikuussa 18,7 %, kansainvälisen kasvun ollessa 36 %.

AirBalticin tulos 2018 kärsi heikon kesäkauden vuoksi jonkin verran, mutta loppuvuodesta reittiyhteydet Riian kautta Eurooppaan tuntuivat löytäneen matkustajansa erinomaisesti. Lokakuu oli yhtiön paras kuukausi erinomaisin tuloksin. AirBalticin osalta kauttakulkumatkustajien osuus kasvoi merkittävästi erityisesti loppu vuodesta, Riika-Tampere paikallismatkustuksen jäädessä vähäisemmäksi. Riikan hub-yhteyksien suosion kasvuun vaikuttavat airBalticin reittiverkoston toimivat ja täsmälliset lentoyhteydet lähes kaikkialle Eurooppaan (jo yli 70 kohdetta).

SASin Malagan aloitus oli haastava. SASin sisäiset strategiset linjaukset sekä organisaatiomuutokset osuivat uuden reitin osalta huonoon kohtaan. SAS perui kaikki omat Helsinki-Malaga lentonsa kannattamattomina samalla viikolla, kun Tampereen lento alkoi. Päätös aiheutti runsasta epävarmuutta erilaisten huhujen muodossa erityisesti Aurinkorannikolla ja lamautti myynnit muutaman viikon ajaksi. Asiakkaiden luottamus SAS:iin saatiin osin palautumaan, mutta hitaan käynnistymisen johdosta ei päätöstä lentoreitin jatkosta ole saatu. Varsinkin alkukauden

lentojen varausaste oli kohtuullisen hyvä ja vain tammikuun varausasteet jäivät hyvin heikoiksi. Aktiivisen yhteistyön matkanjärjestäjien sekä markkinoinnin ansiosta lentoreitin tulos saataneen tasolle, joka luo hyvän pohjan jatkoneuvotteluille. Päätös lopettaa lento talvikauden loppuun oli ikävä seudun sekä reitin kannalta, koska korkeaseasonki huhtikesäkuu jää kevään osalta tällöin operoimatta. Malagan lentoreitti luo Tampere-Pirkkalalle vakaan ja tarpeellisen ympärivuotisen liikennepohjan matkustajavolyymeissa. Vaihtoehtoisia lentoyhtiötä neuvotellaan SAS:in tilalle, vahvimpana vaihtoehtona on Norwegian. Matkanjärjestäjien suunnittelema korvaava tilauslentosarja kesäkaudelle ei toteutunut lentokonekapasiteetin saatavuusongelmista johtuen.

Finnairin liikenne on sujunut pääosin hyvin. Syksyllä sekä säät, että konekaluston vajauksesta johtuvat peruutukset aiheuttivat lentojen muuttumisen maakuljetukseksi, mikä erityisesti yö- ja varhaisella aamulennolla harmitti asiakaskuntaa. Keskustelut suuremmista lentokoneista Tampereen business-painotteisille lennoille jatkuvat, mutta suuri haaste asiassa on se, ettei vapaata kalustoa ole syöttöliikennelaivastossa riittävästi saatavilla.

Lomaliikenteen osalta Primera Air sekä Small Planet -lentoyhtiöiden konkurssit heijastuvat myös Tampere-Pirkkalaan. Primera Air on MatkaVekan pääomistaja ja konkurssin myötä peruuntui myös suunniteltu lentosarja talvikaudelta 2018. Keskustelut jatkosta on käynnissä, mutta toistaiseksi uusia lentosarjoja Pirkkalasta ei ole tiedossa. Lentoyhtiökonkurssit johtivat akuuttiin kapasiteettiongelmaan Euroopassa ja heijastuvat Tampere-Pirkkalaan mm. siten ettei vuoden 2019 kaikkia suunniteltuja lentosarjoja voida toteuttaa joko lentokonepulan tai niiden ylikorkean hinnoittelun vuoksi. TUI on ottanut vahvan roolin Tampere-Pirkkalan päämatkanjärjestäjänä. Kysyntä suorille lomalennoille on erinomaisella tasolla ja konekoko kasvatetaan talvikaudelle 2019. TUI lisää lomalentotarjontaansa myös kesäkaudella.

Konkurssin kaatamaksi joutui myös Germania-lentoyhtiö Saksassa. Tämän vaikutukset näkyvät Saksan suorien lentoyhteyksien neuvotteluiden hidastumisena. Yleisesti voidaan sanoa, että lentoliikenne on notkahtanut matalasuhdanteeseen ja yhtiöiden kaatumisia on odotettavissa vuoden mittaan muitakin. Brexit on suuri kysymysmerkki. Tilannetta on seurattava tarkoin sekä pysyttävä hereillä alalla tapahtuvista muutoksista.

Puolustusvoimien huoltolennot palasivat Pirkkalaan kesätauon jälkeen. Tampere-Pirkkala toimii Finnairin Aasian kaukolentojen virallisena varalaskukenttänä joulukuun 2018 alusta alkaen.

Finavian lentoaseman peruskorjaus sujui hyvin ja valmistui aikataulussa. Remontti ei nostanut kentän operatiivista suoritusastoa, mutta oli len-

toaseman toiminnan kannalta tärkeä ja tarpeellinen. Konkreettinen parannus remontissa oli kiitotien päihin tehdyt käänköpaikat, jotka mahdollistavat Finnairin A350-laajarunkolentokoneen käyttävän Tampere-Pirkkalaa Aasiasta palaavien lentojen varalaskupaikkana. Finavialta saadun tiedon mukaan rullautiet rakennettaisiin molempiin kiitotien päihin vielä vuoden 2019 aikana. Rullautiet ovat merkittävä parannus lentoaseman toiminnalle, koska lentokone pääsee poistumaan kiitotieltä nopeasti laskeutumisen jälkeen.

Kentän suorituskategorian nostaminen on tulevaisuudessa tärkeää, jotta kentän käytettävyys mm. huonossa säässä paranisi. Viimeisen kahden vuoden aikana säästä johtuvien epäsäännöllisyyksien sekä lentojen peruutusten määrä on ollut keskimääräiseen tasoon nähden korkea (sumu ja jäätävä sade menneen talven kiusa). Tulevaisuudessa näihin tulisi varautua kategoriaa nostamalla.

Paljon esillä olleet päärata sekä Helsinki-Vantaan lentorata ovat jälleen monissa yhteyksissä yhdistetty Tampere-Pirkkalan kehitykseen vastakainasettelun muodossa. Tämä on kuitenkin tarpeetonta johtuen siitä, että lentorata voi aueta liikenteelle aikaisintaan 12-15 vuoden kuluttua. Kyseessä on valtakunnallisesti tärkeä hanke, johon suhtaudumme erittäin positiivisesti, mutta sillä ei ole reaali vaikutusta Tampere-Pirkkalan liikenteeseen edes keskipitkällä aikavälillä. Rautatieliikenteen osalta on hyvä mainita rautatien palvelevan ensisijaisesti kansallista matkustusta, lentoliikenteen ollessa kansainvälisen saavutettavuuden ydin, joka on Pirkanmaalle elintärkeää. Kansallisella tasolla tulisi edelleen keskustella Tampere-Pirkkalan hyödyntämisestä maan 2-kenttänä Helsinki-Vantaan keskittyessä mannertenvälisen kaukoliikenteen kasvuun. Tampere-Pirkkalan sijainti Suomessa on erinomainen Suomeen saapuvan, sekä Suomesta lähtevän Euroopan paikallisliikenteen solmukohtana. Tämän suuntainen kehitys olisi hyödyllistä sekä pääkentälle, että maan muulle elinkeinoelämälle ja ennen kaikkea tietysti Pirkanmaalle.

Logistiikkakeskuksen ensiaskeleet on otettu, kun lentorahtin lähettäminen lähtevillä reittilennoilla avautui Jetpakin avattua lähtevän rahdin palvelun toukokuun alussa. Selvitystyö varsinaisen lentorahtitoiminnan ja logistiikkakeskustoiminnan käynnistämiseksi on edelleen meneillään.

Voittopuolisesti positiivisen vuoden jälkeen tuo haasteita tulevaisuudelle mm. edelleen Finavian ja Ryanairin välinen sopimusneuvottelu, johon ratkaisua ei ole toistaiseksi löytynyt. Ryanair tulee jäämään talvitautille talvikaudella 2019, koska sopimukseen Finavian kanssa ei ole saatu ja Ryanairin kanssa keskusteluja jatketaan kesäkaudesta 2020. Lentoaseman laskeutumismaksujen korotukset ovat kehitystyön osalta haastaneet erityisesti yleisilmailun puolella, jossa mm. pienet ammatinharjoittajat ottavat asiassa kovan iskun. Laskeutumismaksujen korotuk-

set vaikuttivat merkittävästi Patrian päätökseen siirtää pääosa lentäjäkoulutuksestaan Espanjaan, jossa myös säätila palvelee koulutustoimintaa paremmin.

Raportti lentoliikenteen kehittämisohjelman toimenpiteistä ja tuloksista on liitteenä.

Saavutettavuuden kehittäminen ja sen jatko

Lentoliikenteen kehittämisohjelman rahoitusta (1 € per capita eli n. 360 k€) on kohdennettu jo vuodelle 2019 kokonaisvaltaisesti Tampereen kaupunkiseudun ja Pirkanmaan saavutettavuuden eli liikenneväylien kehittämisen selvitys-, edunvalvonta- ja markkinointityöhön painottuen kuitenkin edelleen lentoliikenteeseen. Ensimmäiset toimenpiteet on kohdennettu Suomiradan edistämiseen.

Kehittämisohjelman rahoitus päättyy tämän vuoden lopussa nykymuodossaan. Myös nykymuotoinen lentoliikenteen markkinointiraha (n. 900 k€) loppuu vuoden 2019 lopussa. Jotta toimintaa voidaan suunnitella ja jatkaa, tarvitaan päätökset rahoituksen jatkosta, mahdollisen rahoituksen kohdentamisesta, strategisesta ohjauksesta ja valmisteleavasta organisaatiosta.

Business Tampere on halukas jatkamaan vastuullisena toimijana saavutettavuuden kehittämisessä strategisen ohjauksen mukaisesti, jos rahoitus jatkolle myönnetään.

Katsaus kaupunkiseudun elinkeino- ja kehittämisspolitiikkaan

Vuonna 2019 toteutetuista keskeisimmistä elinkeino- ja kehittämisspoliittisista toimista ja tuloksista sekä yhtiön tunnusluvuista on liitteenä ja sitä selostetaan tarpeen mukaan yksityiskohtaisesti kokouksessa.

Kaupunkiseudun elinkeinostrategian päivittäminen

Nykyinen Tampereen kaupunkiseudun elinkeinopoliittinen ohjelma on laadittu vuonna 2016 ja se on tarpeen päivittää vastaamaan tämänhetkisiä ja tulevaisuuden kehittämishaasteita, tulevaa EU-ohjelmakautta sekä tulevia elinvoima- ja kasvupolitiikan muutoksia.

Päivitystyö on alkanut Business Tampereen vetämänä. Siihen osallistuvat kaikki sidosryhmätahot esimerkiksi työpajoissa ja ryhmähaastatteluisissa. Kuvaus päivitysprosessista ja tulevan strategian rungosta ovat liitteinä ja niitä selostetaan yksityiskohtaisesti kokouksessa.

Kuntajohtajakokous 3.5.2019

Päätösehdotus.

Seutujohtaja Nurminen

Kuntajohtajakokous päättää omalta osaltaan

merkitä asian esittelyt ja käydyn keskustelun tiedoksi.

Päätös.

Päätösehdotus hyväksyttiin.

69 § TIEDOKSIANNETTAVAT ASIAT
10.00-10.15

Kuntajohtajien info- ja keskusteluasiat:

Seutujohtajan infoasiat:

70 § SEURAAVAT KOKOUKSET

10.00-10.15

Alustavia teemoja

22.3., kokous 8.15-10.15, (maakunnan kokous 10.30 alkaen)
maakuntakeskustelu

5.4., pidennetty kokous + lounas
Asuntopoliittinen työpaja

18.4.torstai, asialista postitetaan 15.4.
Toisen asteen reformi ja Tredun tilannekatsaus
MAL4-valmistelu
Seutustrategian seuranta
Kehyskuntien edustajat: työllisyys-, koulutus- ja elinkeinorajapintaan
rakennettavat palvelualueet

29.4. Seutuhallitus + kunnanhallitukset

3.5.,
BT-hallitus, Airaksinen

17.5.,
HLT keskustelu +alustava ilmoitus osallistumisesta
Pysäköintiperiaatteet
MAL4-tilanne

31.5., helatorstain jälkeinen pe?

matkakokous 13-14.6.,

28.6.

heinäkuussa ei kokouksia

9.8., 23.8., 6.9., 20.9., 4.10., 18.10***, 1.11., 15.11., 29.11., 13.12.
***syyslomaviikko

71 § KOKOUKSEN PÄÄTTÄMINEN

klo 10.15